

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Do zadań Wojewody Warmińsko –Mazurskiego zgodnie z ustawą z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym należy:

- koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości;
- podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie naruszaniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości;
- podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości;
- podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób posługujących się językiem.

W celu realizacji powyższych zadań, wojewoda współdziała z organami samorządu terytorialnego i organizacjami społecznymi, w szczególności z organizacjami mniejszości, oraz opiniuje programy na rzecz mniejszości, a także zachowania i rozwoju języka.

Za język regionalny w rozumieniu powyższej ustawy oraz zgodnie z Europejską Kartą Języków Regionalnych lub Mniejszościowych, uważa się język, który jest tradycyjnie używany na terytorium danego państwa przez jego obywateli, którzy stanowią grupę liczebnie mniejszą od reszty ludności tego państwa oraz różni się od oficjalnego języka tego państwa; nie obejmuje to ani dialektów oficjalnego języka państwa, ani języków migrantów. Językiem regionalnym w rozumieniu ustawy jest język kaszubski.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206) Wojewoda Warmińsko-Mazurski ustanowił Panią Edytę Gadomską pełnomocnikiem do spraw mniejszości narodowych i etnicznych.

plik do pobrania: ustawa z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2005 r., Nr 17, poz. 141 ze zm.) [ustawa](#)

[Kodeks dobrych praktyk pełnomocnika wojewody do spraw mniejszości narodowych i etnicznych](#)

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji ogłosiło nabór wniosków w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020 na 2019 r.

<http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/romowie/program-integracji-spol/-pro/10794>, Informacja-na-temat-zasad-postepowania-w-sprawach-dotyczacych-udzielania-w-2019-.html

Informacja na temat zasad postępowania w sprawach dotyczących udzielania w 2019 r. dotacji na realizację zadań w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Zadania w ramach Programu integracji społeczności romskiej W Polsce na lata 2014-2020 będą finansowane lub dofinansowane z:

- rezerwy celowej budżetu państwa, zapisanej w części 83, poz. 14 - Pomoc dla społeczności romskiej (rezerwa celowa),
- części 30 budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, zwany dalej: Ministrem EN - zadania z dziedziny Edukacja,
- części 43 budżetu państwa, której dysponentem jest minister właściwy do spraw wyznań religijnych oraz mniejszości narodowych i etnicznych, zwany dalej: Ministrem SWiA - projekty społeczne o zasięgu ogólnopolskim.

Dotacje celowe będą przekazywane za pośrednictwem Wojewodów właściwych ze względu na obszar realizacji zadania, bezpośrednio przez Ministra SWiA lub przez Ministra EN podmiotom realizującym poszczególne zadania, na podstawie umów lub porozumień.

Podziału rezerwy celowej dokonuje się w trybie art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077), zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 823).

Zgłaszane wnioski mogą dotyczyć następujących obszarów aktywności:

1. Obszar wsparcia II - Małe granty. Zadanie jednostkowe (interwencje) - o zasięgu lokalnym (miasto, gmina) najczęściej dotyczą jednej dziedziny;

2. Obszar wsparcia III - Ogólnopolskie projekty systemowe. Projekty dotyczą jednej dziedziny, przy czym preferowane będą działania obejmujące programy stypendialne dla uczniów i studentów pochodzenia romskiego, a także organizację podyplomowych studiów

romologicznych.

I. Obszar wsparcia II - Małe granty

1. Wnioskodawcy składają do Wojewodów wnioski na realizację małych grantów, a także wnioski na poszczególne zadania składające się na wcześniej rozpoczęte kompleksowe działania na rzecz zwiększenia integracji społeczności romskiej o zasięgu lokalnym (programy lokalne), zwane dalej: wnioskami, w dwóch egzemplarzach, w terminie do dnia 31 października 2018 r.

2. Wnioski powinny być sporządzone na formularzu stanowiącym pierwszą część załącznika nr 1 do niniejszej informacji i dodatkowo zawierać szczegółowe kosztorysy,

3. Wojewoda ma prawo wezwać Wnioskodawcę do uzupełnienia lub skorygowania wniosku.

4. Wojewodowie przygotowują kryteria oceny i powołują Komisję opiniującą wnioski (Komisja I),

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

w kwotach limitów określonych przez Ministra SWiA, która działa na zasadach określonych w art. 15 ust. 2c – 2f oraz 2j ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

5. Wnioski, które nie zostały uzupełnione lub skorygowane do dnia pierwszego posiedzenia

Komisji I pozostawia się bez rozpatrzenia.

6. Wojewodowie do dnia 14 grudnia 2018 r. przekazują do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji: protokoły Komisji I, 1 egzemplarz wniosku rekomendowanego do sfinansowania lub dofinansowania z rezerwy celowej oraz kopie wniosków rekomendowanych do sfinansowania lub dofinansowania z części 30.

7. Minister SWiA podejmuje decyzję w sprawie wysokości dotacji na realizację zadań, przy czym nie jest on związany opinią Komisji I.

8. Po uzyskaniu informacji o decyzji Ministra SWiA, Wojewodowie występują niezwłocznie do Ministra Finansów o uruchomienie środków finansowych znajdujących się w rezerwie celowej i przekazują Ministrowi EN poświadczone za zgodność z oryginałem protokoły Komisji I oraz 1 egzemplarz wniosku rekomendowanego do sfinansowania lub dofinansowania z części 30.

9. Wojewodowie zawierają umowy na wsparcie lub powierzenie realizacji zadań lub porozumienia.

10. Sprawozdania z wykonania zadań składane są do Wojewodów na formularzu stanowiącym drugą część załącznika nr 1 do niniejszej Informacji.

II. Obszar wsparcia III - Ogólnopolskie projekty systemowe

1. Wnioskodawcy składają do Ministra SWiA wnioski na ogólnopolskie projekty systemowe, w terminie do dnia 14 grudnia 2018 r.

2. Wnioski powinny być sporządzone na formularzu stanowiącym pierwszą część załącznika nr 1 do niniejszej Informacji i dodatkowo zawierać szczegółowe kosztorysy.

3. Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Ministerstwa SWiA, zwany dalej: Dyrektorem, powołuje Komisję opiniującą projekty (Komisja II), która działa na zasadach określonych w pkt I. 5 niniejszej informacji.

4. Minister SWiA ma prawo wezwać Wnioskodawcę do uzupełnienia lub skorygowania wniosku.

5. Wnioski, które nie zostały uzupełnione lub skorygowane do dnia pierwszego posiedzenia Komisji II pozostawia się bez rozpatrzenia.

6. Komisja II do dnia 29 marca 2019 r. opiniuje wnioski pod względem formalnym i merytorycznym.

7. Minister SWiA podejmuje decyzję w sprawie wysokości dotacji na realizację zadań, przy

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

czym nie jest on związany opinią Komisji II.

8. Minister SWiA zawiera umowy na wsparcie lub powierzenie realizację zadań.

9. Sprawozdania z wykonania zadań składane są do Ministra SWiA na formularzu stanowiącym drugą część załącznika nr 1 do niniejszej informacji.

III. Zalecenia ogólne

1. W skład Komisji powołanej przez Wojewodę, o której mowa w pkt I. 4. niniejszej Informacji, wchodzi również przedstawiciele społeczności romskiej z danego województwa oraz wskazany przez Dyrektora przedstawiciel Ministra SWiA.

2. Przy określaniu zasad przekazywania dotacji w odniesieniu do liczby i wysokości ewentualnych transz, należy w pierwszej kolejności brać pod uwagę specyfikę i charakter realizowanych programów i zadań.

V. Postanowienia końcowe

Minister SWiA , zamieszcza w BIP i na stronie internetowej Urzędu zbiorczą informację na temat podjętych decyzji, o których mowa w pkt. I. 7, II. 7 niniejszej Informacji.

[Informacja na temat postępowania w sprawach dotyczących udzielania w2019 r. dotacji na realizację zadań w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020.pdf](#)

[2019_arkuszkalkulacyjny_do_przygotowania_wniosku_i_sprawozdania_obejmujacego_realizacje_zadan_jednostkowychi_projektow_systemowych_o_zasiegu_ogolnopolskim.xls](#)

<http://mniejszosci.narodowe.mswia.gov.pl/mne/romowie/program-integracji-spol/program-integracji-spol-3/10465>

[,Informacje-na-temat-zasad-postepowania-w-sprawach-dotyczacych-udzielania-w-2018-.html](#)

Informacja na temat zasad postępowania w sprawach dotyczących udzielania w 2018 r. dotacji na realizację zadań w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2020” Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Składane wnioski mogą dotyczyć następujących obszarów aktywności:

I OBSZAR WSPARCIA – Kompleksowe działania na rzecz zwiększenia integracji społeczności romskiej **o zasięgu lokalnym** – projekty społeczne o charakterze interdyscyplinarnym

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Termin składania wniosków do **31 października 2017 r.**

Programy lokalne powinny być sporządzone na formularzu będącym częścią załącznika nr 2 do niniejszej Informacji.

Po wypełnieniu wniosku (wraz z załącznikami Kosztorys i Wskaźniki) przy pomocy aplikacji elektronicznej, wniosek należy wydrukować w dwóch egzemplarzach, a następnie wraz z pozostałymi dokumentami (szczegółowym kosztorysem, wykazem projektów, zestawieniem mieszkań/lokali – jeśli dotyczy), opatrzonymi podpisami i pieczętkami osób upoważnionych, złożyć osobiście lub przesać na adres: Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie, Al. Marsz. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn (decyduje data wpływu wniosku do urzędu, nie data nadania przesyłki).

II OBSZAR WSPARCIA – Małe granty. Zadanie jednostkowe (interwencje) o zasięgu lokalnym (miasto-gmina) najczęściej dotyczą jednej dziedziny

Termin składania wniosków do **31 października 2017 r.**

Wnioski powinny być sporządzone na formularzu będącym częścią załącznika nr 1 do niniejszej Informacji. Po wypełnieniu wniosku (wraz z załącznikami Kosztorys i Wskaźniki) przy pomocy aplikacji elektronicznej, wniosek należy wydrukować w dwóch egzemplarzach, a następnie wraz z pozostałymi dokumentami (szczegółowym kosztorysem, wykazem projektów, zestawieniem mieszkań/lokali – jeśli dotyczy) opatrzonymi podpisami i pieczętkami osób upoważnionych, złożyć osobiście lub przesać na adres: Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie, Al. Marsz. Piłsudskiego 7/9, 10-575 Olsztyn (decyduje data wpływu wniosku do urzędu, nie data nadania przesyłki).

III OBSZAR WSPARCIA – Ogólnopolskie projekty systemowe

Termin składania wniosków do **1 grudnia 2017 r.**

Projekty powinny być sporządzone na formularzu będącym częścią załącznika nr 1 do niniejszej Informacji i mogą zawierać dodatkowo szczegółowe kosztorysy. Po wypełnieniu wniosku przy pomocy aplikacji elektronicznej, wniosek należy wydrukować w dwóch egzemplarzach, opatrzyć datą, pieczęciami i podpisami osób upoważnionych. Następnie złożyć osobiście lub przesać na adres: Departament Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych, ul. Batorego 5, 02-591 Warszawa.

[załącznik_nr_1_obszar_wsparcia_II - Małe granty i obszar wsparcia III - Ogólnopolskie projekty systemowe .xlsx](#)

[załącznik_nr_2_Obszar_wsparcia_I_Kompleksowe działania na rzecz zwiększenia integracji i społeczności romskiej o zasięgu lokalnym.xls](#)

W dniu 6 sierpnia 2015r. w 101 rocznicę wymarszu I Kompanii Kadrowej przy grobie jedyne go w naszym województwie żołnierza tej formacji płk. dypl. Kazimierza Goebela odbył się apel pamięci poświęcony Legionistom Marszałka Piłsudskiego. Organizatorami tej uroczystości był olsztyński oddział Związku Piłsudczyków RP oraz Archiwum Państwowe w Olsztynie. Wojewodę warmińsko – mazurskiego Mariana Podziewskiego reprezentowała doradca Joanna Wańkowska – Sobiesiak, która powiedziała:

Myślę, że wiele z nas, osób z mojego pokolenia, przechowuje w domu zeszyty szkolne rodziców pełne piosenek i wierszy o Marszałku Piłsudskim, Rydzu Śmigłym i o Legionach. Kto z nas nie zna piosenki „Legiony to żołnierska nuta” czy też „My, pierwsza brygada”.

Przynieśliśmy te pamiątki i pamięć o tamtych wydarzeniach i postaciach, jakże bliskim nam – Polakom. Przynieśliśmy ją do regionu, do którego Piłsudski nigdy nie przyjechał, ale przecież teraz jest tu razem z nami. Przynieśliśmy pamięć o nim oraz zawiesiliśmy tablice i postawiliśmy pomniki. Stały one pośród pruskich bab, krzyżackich zamków, pomników plebiscytowych, głazów stawianych ku pamięci Hindenburga, czy wreszcie grekokatolickich cerkwi, które również przywędrowały tu wraz z nowymi, powojennymi mieszkańcami, wyznaczając kolejny rozdział historii tych ziem.

Ale czy mogło być inaczej? Jakże my – Polacy – możemy nie pamiętać o Piłsudskim i Legionach, które przywróciły wolność Polsce, po wielu latach niewoli?

To dobrze, że jest Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej w Olsztynie, który kultywuje i utrwała pamięć o tamtych postaciach i wydarzeniach. Że pokazuje naszym dzieciom i wnukom jedną z najważniejszych kart historii Polski.

Po oficjalnych wystąpieniach złożono kwiaty i zapalono znicze. Na uroczystości obecny był wnuk płk. Goebela, Piotr Naściszewski, mieszkaniec Olsztyna.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

W dniu 30 lipca 2015 r. Związek Romów Polskich zorganizował, jak co roku, obchody upamiętniające Romów i Sinty, którzy zostali zamordowani w byłym niemieckim nazistowskim obozie pracy i obozie zagłady w Treblince. Uroczystość odbyła się na w miejscu straceń, pod pomnikiem wzniesionym przez Romów.

Z tej okazji Wojewoda Warmińsko – Mazurski wystosował okolicznościowy list do Romana Chojnackiego, Prezesa Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku.

Szanowny Panie Prezesie,

Treblinka to jedno z najtragiczniejszych miejsc w Polsce. To tu naziści założyli karny obóz pracy i obóz zagłady, w którym zamordowali setki tysięcy osób, między innymi dr Janusza

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Korczaka z grupą sierot z warszawskiego getta. To tu Niemcy dokonywali eksterminacji żydowskich mieszkańców Warszawy. To tu przybywały transporty Żydów i Romów z kilkudziesięciu miast Polski, ale też z dziesięciu krajów Europy. I to tu Niemcy ostatecznie zgładzili ponad 800 tysięcy Żydów i Romów.

Obóz SS-Sonderkomando Treblinka to była fabryka śmierci z komorami gazowymi i olbrzymimi dołami, do których wrzucano tysiące zagazowanych ludzi. Fabryka działająca niezwykle sprawnie: od otwarcia wagonu na bocznicę kolejowej do zamknięcia w komorach gazowych mijało przecież zaledwie dwadzieścia minut. Dwadzieścia ostatnich minut życia setek tysięcy ludzi, w tym małych dzieci. To tu ostatecznie spoczęli na wieki w dołach ukrytych w lesie nad Bugiem.

Trwałym śladem po nich jest las kamieni w miejscu obozu zagłady. Ale też równie ważne jest to, co pozostanie w pamięci narodu i przekazane zostanie przyszłym pokoleniom.

Utrwalanie pamięci o tych wydarzeniach, to nasz wspólny obowiązek. Romowie i Polacy mają przecież wspólne dziedzictwo historyczne. Dlatego też razem musimy je pielęgnować i utrzymywać.

Jedną z najpiękniejszych kart tej historii zapisała Alfreda Markowska Romka, która w czasie II wojny światowej, uratowała 50 dzieci romskich i żydowskich, między innymi z transportów do obozów zagłady. Ale przecież większość ich i tak zginęła.

To niezwykle budujące, że Związek Romów Polskich włączył się w utrwalanie pamięci o Romach i Sinty, którzy zginęli w karnym obozie pracy i obozie zagłady w Treblince, najwięcej w czasie jego likwidacji w dniu 23 lipca 1944r. Wyrazem tej pamięci jest pomnik odsłonięty dzięki Waszym staraniom, w 2014 roku.

Głęboko wierzę, że pod pomnikiem tym nie tylko w każdą rocznicę zagłady składane będą wieńce. Ale też każdego dnia ktoś z odwiedzających to miejsce położy kwiat, tak jak czynione to jest w przypadku kamienia poświęconego doktorowi Korczakowi i dzieciom z warszawskiego Domu Sierot.

Olsztyn, 3 lipca, 2015 r.

Grażyna Kluge

Wicewojewoda Warmińsko - Mazurski

W dniu 19 lipca 2015r. jubileusz 25-lecia obchodziło pierwsze ze stowarzyszeń mniejszości niemieckiej, jakie powstało na Warmii i Mazurach. Jest nim Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Mniejszości Niemieckiej na Warmii i Mazurach w Biskupcu. Wojewodę Warmińsko - Mazurskiego na jubileuszowych obchodach reprezentowała Pełnomocnik ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, Joanna Wańkowska - Sobiesiak, która powiedziała:

„Wszyscy wiemy, że dopiero Traktat o Dobrym Sąsiedztwie podpisany przez Polskę i Niemcy w 1991 r. zagwarantował szereg praw mniejszości niemieckiej, w tym prawo do

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

zakładania własnych stowarzyszeń. Łatwo więc wyliczyć, że przypadający na rok 2016 jubileusz tego Traktatu zbiegnie się z jubileuszem stowarzyszeń w Olsztynie Szczytnie, Górowie Iławeckim, Mrągowie i w Ostródzie, które wtedy powstały.

Jednakże nie wszyscy wiedzą, że w Biskupcu nie czekano na ten Traktat, ale już w 1990 r. zarejestrowano takie stowarzyszenie zaraz po rozmowach w Krzyżowej, gdzie doszło do polsko – niemieckiego pojednania.

W naszym regionalnym wymiarze pojednanie to oznaczało, że przedwojenni mieszkańcy, którzy pozostali na swej rodzinnej ziemi po 1945 roku, wreszcie głośno mogli powiedzieć: jestem obywatelem polskim ale narodowości niemieckiej.

Kolejnym krokiem milowym była ustawa o mniejszościach narodowych, etnicznych i języku regionalnym z 2005 r. która usankcjonowała obecność mniejszości niemieckiej i powtórzyła prawa zapisane we wspomnianym Traktacie, w tym prawo do nauki własnego języka jako języka mniejszości. Mniejszość niemiecka obecnie doskonale wykorzystuje to prawo i z roku na rok rośnie liczba dzieci, które podejmują tę edukację.

Mniejszość niemiecka włączyła się też bardzo aktywnie w kreowanie życia społecznego, gospodarczego oraz kulturalnego Warmii i Mazur oraz razem z polską większością buduje teraźniejszość i przyszłość tej Ziemi.

Z okazji jubileuszu życzę Wam w imieniu Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Pana Mariana Podziewskiego, satysfakcji z tego, że trwacie na ziemi swych przodków, że trwacie przy własnej wierze, kulturze i języku. Że pilnujecie i dbacie o cmentarze, na których spoczywają pokolenia waszych przodków. A przecież właśnie na cmentarzach odczytamy najprawdziwsze karty historii tej Ziemi, których ani czas, ani politycy nie są w stanie zatrzeć, czy też zakłamać. To przecież Cyprian Kamil Norwid, polski poeta i dramatopisarz napisał: Przeszłość swojej ziemi na grobowcach czytaj. I jakże się nie mylił.”

(JWS)

....tak młodzież z Publicznego Gimnazjum w Stawigudzie pożegnała w dniu 23 czerwca 2015 r. kolegów z Donbasu, którzy przez blisko pół roku uczyli się w tutejszym gimnazjum oraz szkole podstawowej. Pożegnanie te miało miejsce w trakcie obchodów „Dnia Ukraińskiego”. W trakcie uroczystości podsumowano współpracę szkoły z polską młodzieżą z Ukrainy i z ich rodzicami, a młodzież ukraińska i polska przedstawiła część artystyczną „Na ukraińska nutę”.

Przypomnijmy, że dzieci, które w lutym przyjechały z objętego wojną Donbasu, uczyły się nie tylko w szkole podstawowej i gimnazjum w Stawigudzie, ale też w Liceum Nr 1 w Olsztynie oraz Zespole Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Górowie Iławeckim. Dyrektorzy i nauczyciele z tych placówek przedstawili swoje doświadczenia zdobyte w ramach „edukacji włączającej”, jak fachowo określa się naukę obcokrajowców w polskich placówkach oświatowych, zgodnie z bieżącym programem nauczania. Oczywiście podstawą jest nauczanie tych uczniów języka polskiego, co udało się w pełni, skoro kilkoro z nich przystąpiło do obowiązkowych egzaminów gimnazjalnych.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Nauka polskiego języka miała miejsce nie tylko w wymienionych szkołach, ale również w przedszkolu zorganizowanym w Ośrodku Caritasu w Rybakach, gdzie mieszkali Ukraińcy. Również te dzieci przygotowane zostały w pełni do podjęcia nauki w polskich szkołach powszechnych.

Reprezentująca wojewodę warmińsko – mazurskiego pełnomocnik ds. mniejszości narodowych i etnicznych w swoim wystąpieniu nie tylko podziękowała w imieniu wojewody nauczycielom i personelowi szkół, w których uczyli się Ukraińcy. Podkreśliła również, że korzyść była dwustronna. Bo polskie szkoły musiały „z marszu” wprowadzić instrumenty nauczania typowe dla szkół wielokulturowych i wielojęzycznych. Życzyła też wszystkim dzieciom i młodzieży, jak też ich rodzicom wszystkiego dobrego w nowych miastach Polski, wybranych przez nich jako docelowe miejsce zamieszkania.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody Warmińsko – Mazurskiego

ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Romka Iza Stankiewicz z Elbląga w dniu 12.06 .2015 r. odebrała Srebrny Krzyż Zasługi z rąk Ministra Administracji i Cyfryzacji Andrzeja Halickiego. O odznaczenie wnioskował Wojewoda Warmińsko – Mazurski Marian Podziewski doceniając rolę, jaką Pani Iza Stankiewicz odgrywa dla integracji społeczności romskiej i polskiej. Iza Stankiewicz jest od wielu lat asystentką edukacji romskiej w Elblągu. Pracując w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym Nr 2 w Elblągu opieką obejmuje wszystkie dzieci uczące się w elbląskich placówkach oświatowych. Wraz z Izą Stankiewicz odznaczone zostały trzy inne Romki: Krystyna Markowska z Centrum Doradztwa i Informacji Romów w Polsce za inicjowanie działań kulturalnych i edukacyjnych, Maria Delimata z Legnicy za podnoszenie szans edukacji dzieci romskich oraz Stanisława Mirga za zorganizowanie pierwszego przedszkola dla dzieci romskich w Czarnej Górze.

Uroczystość zakończyła debata pt. „Romni” na temat aktywności kobiet romskich. Debata połączoną z uroczystością odznaczenia czterech Romek zorganizowała Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania prof. Małgorzata Fuszara.

W ramach debaty pokazano też film dokumentalny o polskiej Romni Alfredzie Markowskiej, urodzonej w 1926 r. koło Stanisławowa, odznaczonej przez Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego za uratowanie 50 romskich i żydowskich dzieci w czasie II wojny światowej.

Udział w uroczystości wzięła Pełnomocnik Wojewody Warmińsko – Mazurskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

*

„Jesteśmy z tobą Ukraino” to tytuł koncertu zorganizowanego przez dobromiejskie koło Związku Ukraińców w Polsce w dniu 13.06.2015 r., w ramach XI Spotkań z Folklorem

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Ukraińskim. Koncert uświetnił zaproszony z Kijowa Zespół Pieśni i Tańca „Kałyńia”. Występowały również dwa zespoły z Górowa Iławeckiego „Dumka” i „Żurawka”, zespoły z Bartoszczyca i uczniowski zespół z Dobrego Miasta. Współorganizatorem koncertu było Centrum Kulturalno – Biblioteczne w Dobrym Mieście. Dochód z koncertu przeznaczono na pomoc mieszkańcom Ukrainy.

Koncert otworzył przewodniczący Sejmowej Komisji ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz pełnomocnicy wojewody i marszałka ds. mniejszości narodowych i etnicznych.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody Warmińsko – Mazurskiego

ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Na konto Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego wpłynęły środki na realizację zadań w ramach tegorocznej edycji Programu integracji społeczności romskiej w Polsce. Jest to kwota 265 000zł. Zawarte już zostały umowy z realizatorami tych zadań. Między innymi z pieniędzy tych Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 2 w Elblągu zorganizował w dniu 17 kwietnia wojewódzkie obchody Międzynarodowego Dnia Romów. Odbyły się one w Elbląskiej Bibliotece im. C. Norwida. W ramach obchodów pokazano multimedialną prezentację pt. „Romowie świata” oraz adaptację baśni romskiej autorstwa J. Mirgi, zatytułowaną „Wesztuno”.

Z pieniędzy programu dofinansowana będzie działalność świetlic romskich: dwóch w Olsztynie oraz w Ostródzie i Ełku. jedno z najciekawszych zadań, jakie zostanie zrealizowane przez MOPS w Nowym Mieście Lubawskim to „Zatrudnienie 3 kobiet z rodzin romskich właściwą ścieżką rozwoju zawodowego” .

Olsztyńscy Romowie w ramach podpisanych umów zdobywać będą prawo jazdy oraz poprawiać warunki mieszkaniowe. Te ostatnie zadanie zrealizuje MOPS w Olsztynie.

*

W dniach od 31 maja do 2 czerwca trwało jubileuszowe 25 Święto Kultury i Spotkań Stowarzyszenia Mazurskiego. Tradycyjnie odbywało się ono w Krutyni, miejscu ważnym dla Mazurów. To tu spędził ostatnie lata swojego życia Karol Małek, zwany Mazurskim Królem. Dlatego też w programie Spotkań znalazł się m.in. wykład prof. Janusza Małka pt. „Karol Małek i Edward Małek, dwaj bracia i dwa poróżnione ewangelickie Kościoły”.

Wojewodę warmińsko – mazurskiego reprezentowała pełnomocnik ds. mniejszości narodowych i etnicznych, która złożyła prezesowi Stowarzyszenia Panu Tadeuszowi Willanowi gratulacje w związku z rocznicą.

*

W dniu 6 czerwca, tradycyjnie już obchodzony był w Olsztynie Dzień Mniejszości

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Narodowych. Obchody zorganizowało Olsztyńskie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej, które zaprosiło do wspólnej zabawy wszystkie mniejszości narodowe i etniczne Warmii i Mazur. Stąd też widzowie mogli obejrzeć zespół ukraiński „Dumka” z Górowa Iławeckiego, zespoły mniejszości niemieckiej z Bartoszyc i Nidzicy, zespół romski „Hitano”. Głównym gościem była jednak duża reprezentacja mniejszości białoruskiej z Białegostoku. Białorusini przywieźli kilka swoich zespołów wokalnie – tanecznych, w tym tak znany jak „Małanka”. Przywieźli też artystki ludowe, które na miejscu wyplatały kosze. Urządzili też poczęstunek dań typowych dla kuchni białoruskiej.

Z kolei działające od kilku lat w Olsztynie Stowarzyszenie Tatarskie zaprezentowało m.in. ręcznie haftowany strój tatarski.

Obchody dofinansowane zostały przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, którego przedstawiciel był obecny na obchodach tegorocznego święta.

Pełnomocnik wojewody ds. mniejszości narodowych i etnicznych występując w imieniu wojewody powiedziała:

Szanowni Państwo

Czy można lepiej obchodzić dzień mniejszości narodowych jak w osadzie kozackiej, zorganizowany przez mniejszość niemiecką, która zaprosiła na dodatek mniejszość białoruską, żeby zaprezentowała swoją kulturę? Tak więc dziś mamy do czynienia z trzema odmiennymi kulturowo a zarazem największymi w regionie mniejszościami: ukraińską, niemiecką i białoruską.

To dobrze bo nasze województwo to ziemia wielu kultur i wielu narodowości. I w imieniu wojewody Pana Mariana Podziwskiego, chcę w tym miejscu podziękować Olsztyńskiemu Stowarzyszeniu Mniejszości Niemieckiej, które od lat zaprasza i prezentuje różne mniejszości narodowe naszego województwa.

Mniejszość niemiecka naszego województwa odgrywa dużą rolę w kształtowaniu nie tylko kultury, ale też życia społecznego regionu. W ostatnich wyborach samorządowych wybrano 4 przedstawicieli tej mniejszości do rad miejskich i wiejskich (w Ostródzie, Dźwierzutach Dywitach Janowie).

Mniejszość ta włączyła się również czynnie w prowadzoną przez MAC kampanie promującą języki mniejszości narodowych. I to najlepiej jak można było. Bo język niemiecki jako język mniejszości narodowej nauczany jest w 11 gminach, w 5 szkołach publicznych 10 niepublicznych. Uczy się go 1071 dzieci.

Warto dodać, że finalizowana jest praca nad dokumentem przygotowywanym przez rząd oraz mniejszość niemiecką pt. „Strategia rozwoju edukacji mniejszości niemieckiej w Polsce”. Kończą się prace nad przygotowaniem specjalnych podręczników.

Z okazji dzisiejszego Święta w imieniu wojewody warmińsko - mazurskiego życzę wszystkim tu obecnym, aby kolejnym Dniom Mniejszości Narodowych towarzyszyła tak piękna pogoda jak dzisiejsza. I aby wszystkie dni Szanownych Państwa były równie słoneczne, zdrowe

i piękne.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody Warmińsko – Mazurskiego

ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

W dniu 27 stycznia 2015 r. , na zakończenie kampanii promującej języki mniejszości narodowych i etnicznych, w Warmińsko – Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim odbyła się konferencja zorganizowana przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie. Konferencja zatytułowana „Język ojczysty jako wyznacznik tożsamości mniejszości narodowej i etnicznej” adresowana była do dyrektorów i nauczycieli szkół. Patronatem honorowym objął ją Wojewoda Warmińsko – Mazurski Marian Podziewski. Współautorem programu konferencji była Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Program obejmował 7 wystąpień: oprócz zasad i podstaw programowych przedstawionych przez przedstawiciela Kuratorium Oświaty – również praktyczne uwarunkowania edukacji mniejszości ukraińskiej, niemieckiej oraz romskiej. Tematy te prezentowali dyrektorzy i nauczyciele szkół publicznych, jak też niepublicznych województwa gdzie prowadzone jest nauczanie języków mniejszości. Program konferencji uatrakcyjnił zaprezentowany w języku ukraińskim występ zespołu dzieci gimnazjum z Zespołu Szkół z Ukraińskim Językiem Nauczania w Bartoszycach. Pewnym ewenementem była dyskusja na temat możliwości nauczania języka romskiego, o co zaczynają zabiegać Romowie.

- Trzeba o język ojczysty walczyć, bo w nim jest zapisana nasza tradycja i kultura – powiedziała Iza Stankiewicz, Romka, asystentka edukacji romskiej z SOSW Nr 2 w Elblągu.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem mediów (PAP, Regionalna TV, kilka stacji radiowych). Konferencję otworzyła wicewojewoda Grażyna Kluge. Udział w niej wzięli również przedstawiciele Sejmiku Województwa oraz mniejszości narodowych i etnicznych Warmii i Mazur.

Joanna Wańkowska- Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody

Ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

W związku z wejściem w życie sześcioletniego programu rządowego Integracja społeczności romskiej 2014-2020, którego jednym z czterech priorytetów jest edukacja, w dniu 7 stycznia 2015 r. w siedzibie Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie odbyło się spotkanie „Uczniowie romscy w szkołach województwa”. Poświęcone było analizie potrzeb

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

dzieci romskich i określeniu ich identyfikacji w systemie informacji oświatowej oraz poszerzeniu oferty osłonowej dla dzieci romskich.

Na spotkanie zaproszono przedstawicieli wydziałów edukacji miast, w których uczą się Romowie, to jest: Olsztyna, Elbląga, Ełku, Ostródy i Nowego Miasta Lubawskiego. Wzięli w nim udział dyrektorzy i naczelnicy wydziałów edukacji czterech pierwszych wymienionych miast oraz dyrektorzy placówek oświatowych, w których uczą się dzieci romskie. W spotkaniu uczestniczyła również Wizytator Kuratorium Oświaty w Olsztynie.

Pełnomocnik Wojewody Warmińsko – Mazurskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych omówiła wyniki poprzedniej edycji programu romskiego, którego priorytetem była również edukacja. W efekcie pierwszej edycji programu zdecydowanie więcej dzieci romskich podejmuje naukę i kończy nie tylko szkoły podstawowe ale i gimnazja. I tak np. w przypadku Olsztyna dzieci romskie uczą się już nie tylko w jednej Szkole Podstawowej Nr2 i w Gimnazjum Nr5, ale w 10 placówkach szkolnych (w czterech szkołach podstawowych, trzech gimnazjach i trzech szkołach ponadgimnazjalnych). Dotychczas tylko te dwie wyżej wymienione szkoły składały wnioski do programu, obecnie to nie wystarczy. Dlatego też niezbędne jest utworzenie stanowiska asystenta edukacji romskiej, który swoją działalnością obejmie wszystkie pozostałe placówki oświatowe kształcące Romów. Tak aby wszystkie dzieci uwzględnione zostały w nowej edycji programu.

Taki model funkcjonowania asystenta romskiego istnieje już i sprawdza się w przypadku Elbląga, gdzie obecnie 19 dzieci romskich uczy się w ośmiu szkołach, a asystent romski na bieżąco monitoruje uczestnictwo dzieci w zajęciach w poszczególnych placówkach, a wydział edukacji opracowuje projekty na letni wypoczynek czy też wyprawki dla wszystkich dzieci romskich.

Obecnie konieczne jest włączenie się wydziałów edukacji urzędów wspomnianych miast w realizację nowej edycji programu. Bo to one są w stanie opracować spójny katalog potrzeb rozwoju dzieci romskich na wszystkich etapach edukacji. Wydziały te oraz ich odpowiedniki w starostwach, powinny również włączyć się w pozyskiwanie stypendiów dla dzieci romskich uczęszczających do szkół ponadgimnazjalnych. Stypendia te finansowane są ze środków programu.

W drugiej części spotkania odbyło się szkolenie z opracowywania nowych wniosków do kolejnej edycji programu. Szkolenie prowadziła przedstawicielka Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego, a udział wzięło 19 przedstawicieli instytucji i stowarzyszeń romskich oraz działających na rzecz Romów.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody Warmińsko – Mazurskiego

Ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

W dniu 16 grudnia 2014 r. odbyło się spotkanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z przedstawicielami następujących mniejszości narodowych i etnicznych mieszkających na Warmii, Mazurach i Powiślu : ukraińskiej, białoruskiej, niemieckiej, rosyjskiej, romskiej, mazurskiej, tatarskiej i ormiańskiej.

Jednym z tematów spotkania była *Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych* podpisana przez Polskę. Jej efektem jest kampania promująca języki mniejszości narodowych i etnicznych oraz język regionalny, prowadzona przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji przy pomocy wojewodów. Do realizacji kampanii minister zaprosił Kuratorium Oświaty i Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli oraz władze gmin i miast, na terenie których część społeczności stanowią wspomniane mniejszości.

Duża rola w kampanii została przewidziana dla stowarzyszeń mniejszości narodowych i etnicznych. To na nich spoczywa w dużej części realizacja jednego z pięciu jej elementów, to jest kampania zachęcająca rodziców dzieci należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym do korzystania z możliwości nauczania języków ojczystych.

Uwarunkowania prawne tego nauczania zawierają przepisy oświatowe, które w trakcie spotkania przypomniał przedstawiciel Warmińsko – Mazurskiego Kuratorium Oświaty. Ich skrót znalazł się również w wielojęzycznej broszurze „Pamiętaj”, przygotowanej przez ministerstwo i udostępnionej na spotkaniu.

Zgodnie z przesłaną wojewodzie instrukcją, opracowaną przez ministerstwo realizatorami tej kampanii na Warmii, Mazurach i Powiślu mają być:

- stowarzyszenia mniejszości niemieckiej, ukraińskiej, romskiej oraz szkoły prowadzące już taką naukę: 3 przedszkola i 19 szkół różnego szczebla w przypadku języka mniejszości niemieckiej, a w przypadku języka ukraińskiego 102 placówki oświatowe od przedszkola po szkoły różnych szczebli,

- starostowie, burmistrzowie i wójtowie tych miast i powiatów, w których dużą część mieszkańców stanowią mniejszości narodowe oraz etniczne i zostało już uruchomione nauczanie języków tych mniejszości w placówkach oświatowych prowadzonych przez te gminy (38 gmin i 7 starostw).

Ponadto stowarzyszenia mniejszości narodowych i etnicznych – co podkreślano na spotkaniu - mają być zgodnie z sugestią ministra - współrealizatorami kampanii promującej używanie języków mniejszościowych i języka regionalnego jako języków pomocniczych przed urzędami oraz promującej dodatkowe nazwy miejscowości, nazwy fizjograficzne i nazwy ulic.

Obecni na spotkaniu przedstawiciele tych stowarzyszeń otrzymali, oprócz wspomnianej już

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Europejskiej Karty, również ustawę o mniejszościach narodowych i etnicznych, zawierającą szczegółowe zapisy prawne dotyczące tych kwestii.

W spotkaniu udział wzięła Wicewojewoda Warmińsko – Mazurski Grażyna Kluge, która podkreśliła rolę, jaką odgrywa język ojczysty w podtrzymaniu tożsamości narodowej. Merytoryczną część spotkania poprowadziły Joanna Wańkowska – Sobiesiak Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz przedstawiciel Kuratorium Oświaty Alina Ślimak.

J. Wańkowska-Sobiesiak

W dn. 03.12.2014 w ramach kampanii promującej używanie języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego odbyło się spotkanie ze studentami Warmińsko-Mazurskiego Uniwersytetu w Olsztynie – kierunku Diagnostyka pedagogiczna z edukacją międzykulturową. Przedstawione zostały najważniejsze postanowienia ustawy z 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym oraz obowiązki administracji wojewódzkiej i samorządowej wynikające z Europejskiej Karty Języków lub Mniejszościowych z 1992. Ponadto omówione zostały wszystkie rodzaje przedsięwzięć podejmowanych w zakresie głównej kampanii, tj. promowanie samej Karty; promowanie prowadzenia lekcji o językach mniejszości; zachęcanie rodziców do korzystania z możliwości nauczania języków mniejszościowych oraz do używania języków mniejszościowych w życiu społecznym, gospodarczym i publicznym.

Ponadto scharakteryzowane zostały poszczególne mniejszości narodowe i etniczne województwa warmińsko-mazurskiego, a także największe zarejestrowane mniejszości na innych terenach Polski. Zwrócono uwagę, że w województwie warmińsko – mazurskim aż w 102 placówkach oświatowych różnych szczebli prowadzona jest nauka języka mniejszości narodowych, w tym w wielu szkołach niepublicznych.

Dyskusja koncentrowała się na roli jaką odgrywa język mniejszości narodowej i etnicznej w podtrzymywaniu tożsamości narodowej i kulturowej

Studentom uczestniczącym w wykładzie udostępnione zostały również broszury i materiały promocyjne.

Spotkanie prowadziła Joanna Wańkowska-Sobiesiak, pełnomocnik Wojewody ds. mniejszości narodowych, odpowiedzialna za wdrażanie kampanii na terenie naszego województwa.

J. Wańkowska – Sobiesiak

Kampania ta, to efekt wprowadzania w życie podpisanej przez Polskę „Europejskiej karty języków regionalnych lub mniejszościowych”. Zalecona przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji kampania polega na włączeniu między innymi jednostek samorządu terytorialnego w akcję promującą te języki. Dlatego też wojewoda warmińsko – mazurski zaprosił przedstawicieli

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

wszystkich gmin i starostw, w których dużą część społeczności stanowią mniejszości narodowe i etniczne. Jest ich nie mało, bo 38 i znajdują się na terenie aż siedmiu powiatów: olsztyńskiego, braniewskiego, bartoszyckiego, kętrzyńskiego, elbląskiego, giżyckiego i węgorzewskiego.

Na spotkaniu w dniu 1 grudnia 2014 r. zapoznano przedstawicieli gmin i starostw nie tylko z obowiązkami wynikającymi z ww. Karty, ale też z ustawą o mniejszościach narodowych, etnicznych i języku regionalnym.

Przepisy te, wraz z Konwencją Ramową Rady Europy nakładają na władze samorządowe szereg obowiązków związanych z koniecznością ochrony i wsparcia tożsamości kulturowej mniejszości narodowych i etnicznych. Najważniejsze z przyjętych uregulowań dotyczą wsparcia, ochrony i rozwoju języków mniejszościowych.

Wsparcie to powinno być realizowane poprzez:

- zapewnienie możliwości nauki języka lub w języku mniejszości na wszystkich szczeblach edukacji
- umożliwienie używania języków mniejszości jako pomocniczych przed organami gminy
- umożliwienie używania tradycyjnych nazw miejscowości, obiektów fizjograficznych i nazw ulic w językach mniejszości.

Na spotkaniu przedstawiono szczegółowe przepisy i uwarunkowania dotyczące realizacji tych obowiązków. Przedstawiciele zaproszonych gmin otrzymali broszury szczegółowo omawiające tę problematykę.

Ponieważ część obowiązków związana jest z edukacją, w spotkaniu udział wzięli przedstawiciele: Kuratorium Oświaty oraz Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli z Olsztyna.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody

ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Realizując zalecenia Rady Europy dotyczące języków mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji przygotowało kampanię promującą używanie wspomnianych języków w społeczeństwie polskim, a także zachęcającą użytkowników tych języków do pełniejszego korzystania z przysługujących im praw.

Ministerstwo zobowiązało wojewodów do monitorowania przebiegu kampanii i wskazało jednostki samorządu terytorialnego, ośrodki szkolenia nauczycieli, kuratora oświaty oraz szkoły i stowarzyszenia mniejszości narodowych, do których już zostały przekazane materiały promujące kampanię i zachęcające do włączenia się w nią.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Temat ten jako pierwsi podjęli Romowie w Elblągu. W dniu 5 listopada 2014r. odbyło się seminarium „Świat języka romskiego”.

Datę seminarium wybrano nieprzypadkowo – jest to Międzynarodowy Dzień Języka Romskiego, ustanowiony w 2009 r. na konferencji międzynarodowej w Zagrzebiu.

Romom zależy na promowaniu własnego języka i wprowadzaniu jego nauczania w szkołach. Jest to możliwe, bo obecnie jest to już nie tylko język mówiony, ale też można go zapisywać. W 1990 r. na IV kongresie językowym w Jadwisinie pod Warszawą, przedstawiony został alfabet romski, składający się z 46 znaków. Dodajmy, że język romski (romani) wywodzi się z sanskrytu, na którym opiera się również język hindi. Dotychczas zapisywany był w alfabecie stosowanym w kraju, w którym mieszkają Romowie.

Przypomnijmy też, że w ramach rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce, ministerstwo przed kilkoma laty dofinansowało wydanie pierwszego w Polsce kalendarza w języku romskim, który przygotowali Romowie z Elbląga.

Organizatorami seminarium był Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy nr 2 w Elblągu oraz liderka elbląskich Romów, pani Iza Stankiewicz pełniąca funkcję asystenta romskiego w tych placówkach oświatowych miasta, w których uczą się romskie dzieci.

W seminarium uczestniczyli Romowie z Bydgoszczy, Białegostoku, Olsztyna i Elbląga, jak też przedstawiciele mniejszości ukraińskiej i niemieckiej Elbląga. Jednym z prelegentów był Stanisław Stankiewicz prezes centralnej Rady Romów w Polsce. W seminarium udział wzięła pełnomocnik wojewody ds. mniejszości anodowych i etnicznych.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Na Wydziale Nauk Społecznych Warmińsko – Mazurskiego Uniwersytetu w Olsztynie 23 października 2014r. odbyło się sympozjum „Rola partycypacji organizacji mniejszości narodowych i etnicznych w kształtowaniu polityki krajowej. Doświadczenia i perspektywy”.

Było ono istotne z dwóch względów. Po pierwsze - w poruszanej od lat tematyce mniejszości narodowych i etnicznych regionu pojawił się dopiero po raz drugi temat Kaszubów. Przypomnijmy, że po raz pierwszy zaistniał on dwa lata wcześniej na obchodach Dnia Mniejszości Narodowych, organizowanych od lat przez Olsztyńskie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej. Wtedy tematykę tę przybliżył Łukasz Grzedzicki, członek Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych, z pochodzenia Kaszub. Tym razem Mariusz Babicki z Instytutu Kaszubskiego w Gdańsku bardzo profesjonalnie przedstawił problematykę związaną z nauczaniem języka kaszubskiego w województwie pomorskim, o możliwości kontynuowania nauki tego języka na kierunku etnologii na Uniwersytecie w Gdańsku oraz o audycjach telewizyjnych i radiowych w języku kaszubskim. Dlaczego było to ważne wystąpienie? Bo po

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

ostatnim spisie powszechnym wiemy, że również w województwie warmińsko – mazurskim mamy mniejszość posługującą się tym językiem.

Po drugie - konferencja ta ważna była ze względu na obecność Andrzeja Łuczaka, członka Związku Romów w Polsce, który pracując na uczelni w Zielonej Górze zajmuje się tematyką romską. Jest to budujące, kiedy Rom podsumowując efekty zakończonego rządowego programu romskiego mówi, że na początku wprowadzania tego programu było około 30 studentów romskich w całym kraju, a obecnie jest ich 100. I że program ten przyczynił się do aktywizacji środowiska romskiego. Bo Romowie dziś nie tylko świadomie podkreślają swoją tożsamość, ale też włączyli się w życie publiczne, skoro obecnie mamy około stu stowarzyszeń romskich. Podobnie jak wszystkie inne organizacje pozarządowe realizują one zadania sędowane przez władze rządowe i samorządowe.

W symposium wystąpienia również mieli: Zdzisława Kobylińska z W-M Uniwersytetu. Marek Leyk, Pełnomocnik Marszałka Województwa oraz Joanna Wańkowska – Sobiesiak Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, która przedstawiła temat: „Rola organizacji mniejszości narodowych i etnicznych w kształtowaniu polityki mniejszościowej – teoria a praktyka”.

Symposium przygotowało Forum Dialogu Publicznego działające przy Wydziale Nauk Społecznych, a udział w nim wzięli między innymi studenci tego wydziału, którzy w przyszłości zamierzają zajmować się tą tematyką .

Joanna Wańkowska - Sobiesiak

Czy w wieku 68 lat można się dowiedzieć, że jest się Niemką, a nie Polką? Można. Przykładem tego jest Maria Szczerbińska – Kosiel , warszawianka, która wydała właśnie książkę „Moje matki”. Przez całe lata szukała prawdy o sobie i swoim pochodzeniu.

- Jestem Polką, bo to moja ojczyzna, która mnie przygarnęła. Kocham Polskę, ale teraz kocham też Niemcy, bo jak można nie kochać kraju Goethego czy Beethovena

Maria Szczerbińska mówi czystą polszczyzną, bez tego twardego akcentu, który od razu zdradza tych urodzonych tu przed wojną. Tu, czyli w Olsztynie, wówczas Allenstein.

Historia autorki książki pozwala postawić pytanie czy miejsce urodzenia przesądza naszą narodowość? Przecież matką jest nie ta która urodzi, ale ta która wychowa. Ona wychowała się od niespełna czwartego roku życia w Polsce. A słowa niemieckie, które się jej przypominały, skutecznie z jej pamięci wyparto. Na tyle skutecznie, że teraz zaczęła uczyć się tego języka.

Książkę wydała jednak jako Ryszarda Szejner, to jest pod nazwiskiem jakie przypisano jej na liście wychowanków Domu Dziecka w Lidzbarku Warmińskim w listopadzie 1946 r., w chwili kiedy przewożono je do Domu Dziecka w Pasłęku, gdzie w grudniu tego samego roku znalazła się na liście dzieci do adopcji i przekazana została do Domu Dziecka w Konstancinie. Tu prawie z marszu, bez wymaganych badań, została adoptowana przez Janinę i Władysława Szczerbińskich, tuż przed świętami.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

- Myślę, że po prostu chcieli mieć dziecko na Święta Bożego Narodzenia.

O tym, że została adoptowana dowiedziała się mając kilkanaście lat, kiedy przypadkowo odnalazła dokument. Wtedy matka wyjaśniła jej, że jest Polką, po wojnie trafiła do Berlina, ale została przez Polskę odzyskana.

To potem nie dawało jej spokoju, zaczęła więc szukać nazwiska swoich rodziców i dokumentów o urodzeniu. I tak po latach natrafiła na spis w mieszkańców Lidzbarka z maja 1945 r. gdzie zapisano ją jako Schmeier Reintraut urodzoną w lipcu 1941 r. Jednakże danych matki i ojca nie odnotowano. Dalsze poszukiwania dowiodły jednoznacznie, że urodziła się w Allenstein.

Maria Szczerbińska uważa, że miała trzy matki: pierwszą nieznaną, która ją urodziła, drugą Dorę Fischer z Lidzbarka która ją przygarnęła po wojnie i opiekowała się nią przez półtora roku i wreszcie Janinę Szczerbińską z Warszawy., która ją wychowała i wykształciła.

Książkę tą warto przeczytać, bo przedstawia ona również proces zacierania danych osobowych dzieci, które po wojnie trafiły do domów dziecka. Odnalezione przez Marię osoby, które razem, z nią wychowywały się w Domu Dziecka poszukiwane były przez rodziców, a w aktach zapisano, że są sierotami wojennymi i nikt ich nie szuka. Wszystkim 87 dzieciom z listy lidzbarskiego Domu Dziecka w którymś momencie zmieniono ich niemieckie imiona i nazwiska. Tylko determinacja rodzin poszukujących swych dzieci niekiedy sprawiała, że zostały odnalezione.

Maria Szczerbińska – Kosiel na spotkaniu autorskim zorganizowanym 6 października przez Olsztyńskie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej, zapytana o to dlaczego napisała tę książkę powiedziała, że między innymi po to, aby przetrwała pamięć o jej trzeciej matce Janinie Szczerbińskiej.

Joanna Wańkowska - Sobiesiak

Kościół Chrześcijan Baptystów Zbór w Olsztynie w dniu 7 sierpnia 2014r. wystąpił do Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa z wnioskiem o zgodę na umieszczenie tablicy przy ulicy Grunwaldzkiej nr 9 w Olsztynie, w miejscu gdzie stała żydowska synagoga. Synagoga ta, jak wiele innych w Prusach Wschodnich – i nie tylko – spalona została w czasie Nocy Kryształowej to jest z 9 na 10 listopada, 1938 roku.

Projekt Kościoła Chrześcijan realizowany jest wspólnie z Towarzystwem Przyjaźni Izrael – Polska. Towarzystwo to wystosowało apel do kilkudziesięciu miast w Polsce o upamiętnienie zbrodni niemieckich na Żydach. Efektem tego apelu jest odsłonięcie tablic pamiątkowych w Bytomiu, Legnicy, Słupsku, Koszalinie, Zielonej Górze, Głogowie, Wrocławiu, Kłodzku, Łambinowicach, Opolu i Gliwicach. Tablice te upamiętniły miejsca gdzie stały synagogi.

Do wniosku dołączono informację o olsztyńskich Żydach. Wynika z niej, że po wybuchu

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

drugiej wojny światowej 130 Żydów olsztyńskich umieszczono w żydowskim domu starców. Potem ich liczba zwiększyła się do 200, gdyż przywieziono Żydów z południowych powiatów. Latem pracowali w ogrodnictwie, zimą przy odśnieżaniu ulic. W dniu 24 czerwca 1942 r. część z nich wywieziono do getta w Mińsku. Kolejne transporty odjechały w dniu 2 i 24 sierpnia do getta w Theresienstadt. „Niewykluczone, iż część członków społeczności została rozstrzelana w 1942 r. w lesie pomiędzy Olsztynem a Ostródą” zaznaczono w informacji. Wśród ofiar zagłady wymienianych jest około 200 osób związanych przez urodzenie czy też zamieszkanie z Olsztynem. Byli więźni, umierali z wycieńczenia i byli mordowani w gettach w Theresienstadt., Mińsku, Rydze, Kownie, Litzmannstadt (Łodzi), Izbicy, Warszawie, Piaskach oraz w obozach w Auschwitz, Treblince, Dachau, Sachsenhausen, Ravensbrück, Sonnenstein, Sobiborze, Tormersdorf, Kulmhof (Chełmnie), Stutthof, Buchenwald, Raasik (Rewal), Bergen-Belsen.

Wojnę przeżyli m.in. członkowie rodzin: Berlowitzów, Danzingerów, Engelów, Hertzów, Kaufmannów, Kortezów, Krigstanców, Krickstanskich, Baumanów, Levich, Lowskich, Mendelssohnów, Sommerów, Raphaelsohnów, Rubenów, Wolfów.

Warto dodać, że 7 listopada 2012 roku tablicę upamiętniającą spalenie synagogi odsłonięto w Kętrzynie. W Kętrzynie do dziś zachował się pierwszy dom modlitwy kętrzyńskich Żydów, który po wybudowaniu okazałej synagogi, przekazano Babtystom. O zainstalowanie tablicy upamiętniającej spalenie synagogi zabiegali byli i obecni mieszkańcy miasta. Tablica powstała przy zaangażowaniu m.in. parafii ewangelickiej i Stowarzyszenia dla Porozumienia Polsko - Niemieckiego im. Arno Holza. Tablica jest dwujęzyczna: po polsku i niemiecku.

Wniosek przysłany do wojewody zbiegł się z Dniami Kultury Żydowskiej, zorganizowanymi po raz ósmy w Olsztynie przez Fundację Borussia i Stowarzyszenie B'Jahad. W ramach obchodów prof. Rutha Leiserowitz z Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie wygłosiła wykład pt. „Synagogi w krajobrazie Prus Wschodnich”. Materiały na ich temat zbiera Stowarzyszenie Żydzi w Prusach Wschodnich.

Wniosek o umieszczenie tablicy pamiątkowej w Olsztynie został pozytywnie zaopiniowany przez Komitet, którym kieruje wojewoda. Ostateczna decyzja należy do Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Po podpisaniu traktatu o dobrym sąsiedztwie przez Polskę i Niemcy w 1991 r., w województwie warmińsko – mazurskim jak grzyby po deszczu zaczęły powstawać stowarzyszenia mniejszości niemieckiej, skupiające autochtonów, a więc rodzimą ludność Warmii i Mazur. Pierwsze takie stowarzyszenie powstało w Biskupcu, zaraz po nim w Olsztynie. Już 25 maja 1991 r. powstał też związek mniejszości niemieckiej w Nidzicy, początkowo jako oddział stowarzyszenia w Olsztynie, a od września 1994 r. jako samodzielny związek pod nazwą Nidzickie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej. Dziś liczy ono ponad 300 członków, w tym wielu Mazurów.

W dniu 28 czerwca 2014 r. miały miejsce uroczyste obchody 20-lecia tego

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

stowarzyszenia, poprzedzone mszą ekumeniczną. W czasie mszy Niemcy wyznania rzymsko - katolickiego modlili się po niemiecku, a protestanckiego po polsku. Uroczystość ta była okazją do podsumowania działalności Stowarzyszenia, które przez ponad 17 lat prowadził jego założyciel Albert Wylengowski. To dzięki jego uporowi i umiejętnościom organizacyjnym po raz pierwszy w województwie warmińsko – mazurskim w dniu 1 września 2005 r. ruszyła nauka języka niemieckiego jako języka mniejszości w czterech szkołach: w dwóch szkołach w Nidzicy oraz w szkole w Szkotowie i Łynie. Pozwoliło to wpisać je w przygotowywaną przez dwa ministerstwa (MSWiA i MEN) „Strategię rozwoju oświaty mniejszości niemieckiej w Polsce”. Dziś tego języka jako języka mniejszości niemieckiej uczy się w województwie ponad 900 uczniów.

Nieżyjący już Albert Wylengowski był silną osobowością i potrafił zachęcić do działań wiele osób ze swojego otoczenia. Być może dlatego teraz Stowarzyszenie prowadzi jego wnuczka Sabina Wylengowska, realizując idee dziadka. Przy stowarzyszeniu działa więc chór, prowadzona jest sobotnia szkołka dla dzieci oraz nauka języka niemieckiego dla dorosłych. Stowarzyszenie współrealizując ze stowarzyszeniem olsztyńskim projekt „Historia lokalna” przygotowało też kilka wystaw na zamku w Nidzicy. Jedna z nich, ukazująca Nidzicę przed wojną i po wojnie, zaprezentowana została na jubileuszowych obchodach, zorganizowanych przy udziale dotacji Ministra Administracji i Cyfryzacji.

Bardzo trafne były życzenia zawarte w liście wojewody do uczestników jubileuszowych obchodów, w którym napisał: „Życzę też, aby z każdym rokiem nie tylko Was nie ubywało, ale przybywało. Oznaczać to będzie, że tradycje swoich przodków przekazaliście dzieciom i wnukom”. W przypadku niedzickiego stowarzyszenia mniejszości niemieckiej życzenia te to już rzeczywistość.

Joanna Wańkowska - Sobiesiak

....to tytuł konferencji pod patronatem wojewody warmińsko – mazurskiego, która odbyła się w dniu 13 czerwca 2014r. Konferencja zakończyła się podpisaniem porozumienia o wspólnych działaniach Fundacji Borussia, Komendy Wojewódzkiej Policji, TV Olsztyn oraz administracji rządowej i samorządowej na rzecz bezpiecznej różnorodności w województwie.

Poniżej tekst wystąpienia wojewody.

Dziękuję pomysłodawcom i organizatorom dzisiejszej konferencji „Bezpieczna różnorodność na Warmii i Mazurach” za podjęcie tego tematu. I to dziękuję podwójnie: raz jako przedstawiciel rządu odpowiedzialny za bezpieczeństwo publiczne, ale też jako główny realizator ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych na terenie województwa.

Szanowni Państwo

Kiedy obejmowałem urząd wojewody mieliśmy w województwie 9 mniejszości narodowych i etnicznych, dziś jest ich 13. Nie oznacza to jednak, że przybyły do regionu nowe

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

mniejszości, ale że coraz więcej mieszkańców nie obawia się przyznawać się do innej narodowości niż polska.

Dzisiaj w naszym województwie mieszkają wszystkie mniejszości usankcjonowane ustawą o mniejszościach, to jest: Białorusini, Litwini, Niemcy, Romowie, Rosjanie, Ukraińcy, ale też Żydzi, Łemkowie. Ormianie, Tatarzy, Słowacy, Czesi oraz społeczność posługująca się językiem kaszubskim.

Oczywiście nasuwać się może myśl, że w związku ze zwiększeniem liczby mniejszości przybyło nam problemów związanych z nietolerancją, a więc też z zapewnieniem im bezpieczeństwa. A tak – nie jest.

Być może dlatego, że od pokoleń był to region wielonarodowy, wielokulturowy i wielowyznaniowy. Nauczyliśmy się wzajemnie szanować swoją odmienność. Gruntowna zmiana społeczeństwa Warmii i Mazur po 1945 r. nie zmieniła sytuacji jeśli chodzi o wzajemną tolerancję. Byliśmy zdani na siebie: i przybysze z Polski centralnej i z Kresów i przywiezieni w ramach akcji Wisła i ci przedwojenni mieszkańcy, którzy pozostali na tej ziemi. W województwie nie dochodziło i nie dochodzi do zadrażnień na tle narodowościowym. Dlatego też każdego roku z czystym sumieniem mogę informować Biuro Fundacji Helsińskiej w Warszawie, że takich zadrażnień nie ma.

Niestety również w naszym regionie dochodzi – na szczęście sporadycznie – do aktów agresji na tle rasowym, że chociażby wymienię kilkakrotne niszczenie witryny sklepu prowadzonego przez Chińczyków w Kętrzynie, wydarzenia pomiędzy studentami polskim i arabskimi na UWM, czy też pobicie czarnoskórego mężczyzny w Elblągu, obywatela Ghany w Ełku czy też obywatela Kamerunu w Olsztynie. Są one bardzo surowe rozliczane przez nasze sądy.

Jak wyglądało to zagadnienie na przestrzeni ubiegłego roku? Przypomnę, że w marcu 2013 r. „Gazeta Wyborcza Olsztyn” zamieściła artykuł pt. „Rasizm ma się dobrze”. I zacytowała „Brunatną Księgę”, która doniosła, że w latach 2011-2012 miało miejsce w kraju 600 zdarzeń rasistowskich, z tego 18 na Warmii i Mazurach. Jako przykład podała m.in. portret Hitlera wiszący w gabinecie lekarza w Mikołajkach. Sprawę rozpatrywał i umorzył prokurator z Mrągową, ale sąd apelacyjny w Białymstoku wydał wyrok skazujący.

W marcu 2013r. odbyła się w Olsztynie demonstracja narodowców. Transparenty zdobyły krzyże celtyckie uznawane za symbol faszystowski. Zainteresowała ona niewielką grupę przechodniów, jak widać na fotografii zamieszczonej w prasie. I to niewielkie zainteresowanie jest bardzo znamienne.

Wszystkie te wydarzenia są monitorowane przez wspomnianą fundację realizującą program RAXEN oraz przez powołaną w 2012 r. przez ministra administracji i cyfryzacji Radę ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i Związanej z nimi Nietolerancji. Skupia ona przedstawicieli Komend Wojewódzkich Policji, prokuratury, sądownictwa, pełnomocników wojewodów ds. mniejszości narodowych oraz organizacji pozarządowych zajmujących się tą tematyką. Rada ta opracowała program zadań do realizacji. Jednym z nich jest monitorowanie przestępstw z nienawiści oraz przeciwdziałanie wykluczeniu ze względów narodowych i politycznych.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

I ostatni problem o jakim wspomnę: Ostatnio najwięcej aktów nietolerancji w kraju dotyczy mniejszości romskiej. Na szczęście w naszym województwie nie ma większych zadrażnień na tym tle. Pomimo to nawiązałem korespondencje ze Związkiem Romów Polskich w Szczecinku, który od 1 kwietnia br. we współpracy z Fundacją Batorego wdrożył projekt zatytułowany „Moda na tolerancję”. Celem tego projektu jest zwalczanie dyskryminacji, monitorowanie i upowszechnianie informacji o aktach agresji i dyskryminacji. Pełnomocnik wojewody ds. mniejszości narodowych prowadzi monitoring w tym zakresie, ale póki co nie musiała informować Związku o tego typu wydarzeniach. W naszym województwie przyjęła się „Moda na tolerancję” i obyśmy jak najdłużej byli modni na ten sposób.

(przyg. Joanna Wańkowska- Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych)

Święto to przypada w dniu 8 kwietnia. Jest to data pierwszego światowego zjazdu Romów, jaki odbył się w 1971 r. pod Londynem. Przyjechało na niego 50 Romów z 25 państw. Międzynarodowy Dzień Romów ustalono jednak na czwartym kongresie Międzynarodowego Związku Romów, jaki odbył się w 1990 roku pod patronatem UNESCO w Jadwisinie pod Serockiem. To wtedy wybrano romską flagę oraz hymn:

Poplątane są taboru drogi

Poplątane, jak cygański los

My swojego domu wciąż nie mamy

Lecz jesteśmy świata wybrańcami

Aj Romałe, aj ciawałe

Aj Romane, aj ciawałe

Obchody Międzynarodowego Dnia Romów w województwie warmińsko -mazurskim odbyły się w tym roku w Elblągu, w romskiej świetlicy, założonej przy współudziale środków finansowych z rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce.

Oczywiście nie obeszło się od wspólnego odśpiewania wyżej cytowanego hymnu, jak też przypomnienia historii tego święta.

W trakcie uroczystości wyświetlony też został film „Jaskinia zbójców”. Jest to sfilmowana legenda dotycząca historii Elbląga, a aktorami są dzieci z romskiej świetlicy oraz elbląskich szkół. Film powstał w 2011 r. również dzięki dotacji z wyżej wymienionego programu.

Z okazji Międzynarodowego Dnia Romów obecna na obchodach Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych przekazała pozdrowienia Wojewody Warmińsko –

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Mazurskiego dla wszystkich Romów Elbląga i województwa.

Joanna Wańkowska - Sobiesiak

Rada Ministrów przyjęła w dn. 19 marca 2014 r. Plan działań organów reprezentowanych w Radzie ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji Rasowej, Ksenofobii i związanej z nimi Nietolerancji na 2014 r.

W planie tym wymienione zostały następujące zadania, realizowane przez Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki, w tym Pełnomocnika Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych:

1. Stałe monitorowanie i przegląd prasy regionalnej i lokalnej, gazet i portali internetowych, doniesień Radia Olsztyn i TVP w Olsztynie pod kątem informacji o przypadkach dyskryminacji rasowej, ksenofobii i związanej z nimi nietolerancji.
2. Monitorowanie i rozpatrywanie skarg napływających do wojewody w zakresie mniejszości narodowych i aktów nietolerancji. W przypadku aktów agresji wobec obcokrajowców – przekazywanie tych skarg do Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców w Urzędzie Wojewódzkim
3. Podejmowanie interwencji po zgłoszeniu aktu nietolerancji wobec członka mniejszości narodowej (interwencje tego typu były podejmowane najczęściej w policji, ośrodkach pomocy społecznej itp.).
4. Współpraca i wymiana informacji z pełnomocnikiem Komendanta Wojewódzkiego Policji ds. Ochrony Praw Człowieka. Sięganie do danych „z archiwum policji”, pozyskiwanie szczegółowych informacji na temat interwencji policji w przypadkach aktów nietolerancji, przekazywanie informacji pozyskanych innym trybem
5. Współpraca z biurem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w Warszawie polegająca na wysyłaniu informacji na temat aktów agresji, jakie miały miejsce na terenie województwa w danym roku.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody

ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych w dniu 12 marca 2014 r. omawiano edukację o mniejszościach narodowych i etnicznych w województwach zamieszkałych przez mniejszości. Jednym z takich województw – przypomnijmy – jest

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

województwo warmińsko – mazurskie.

Obowiązek przekazywania tej wiedzy w szkołach publicznych wynika z realizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 27 sierpnia 2012 r. W praktyce oznacza to, że uczniowie tych szkół mają obowiązek potrafić wymienić wszystkie mniejszości zamieszkałe w województwie oraz charakteryzować chociaż jedną z nich. Natomiast nauczyciele muszą naukę o mniejszościach uwzględnić w programie nauczania.

Oczywiście nie dzieje się to „z marszu”. Proces wdrażania tej nowej podstawy programowej zakończy się w szkołach podstawowych i liceach ogólnokształcących w 2015 roku, a rok później w technikach.

W bieżącym roku szkolnym nowa podstawa programowa obowiązuje w klasach I-V szkoły podstawowej, we wszystkich klasach gimnazjum oraz w I i II klasie szkół ponadgimnazjalnych.

Nie jest to zadanie łatwe dla nauczycieli, brak jest bowiem podręczników regionalnej edukacji i wszelkie informacje na temat mniejszości w województwie muszą zdobywać sami, korzystając m.in. z takich stron internetowych jak niniejsza.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody Warmińsko – Mazurskiego

Ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Na jego realizację szkoła otrzymała z budżetu wojewody łącznie 395 000zł. , za które wykonała 49 różnych zadań: od wydawania pisemka w języku romani, po zorganizowanie letnich półkolonii, konkursów wiedzy o Romach, wycieczek czy też utworzenie i wyposażenie romskiego zespołu muzyczno – tanecznego.

Każdego roku w szkole uczyło się od 27 do 35 uczniów romskich, Przez te 10 lat trwania programu szkołę ukończyło 22 absolwentów romskich, co było dużym sukcesem. Część z nich podjęła naukę w gimnazjum, jeden uczy się już w szkole ponadgimnazjalnej. Siedmiu uczniów romskich otrzymało nagrody w konkursach ogólnopolskich

Ale to nie jedyne efekty programu, którymi szczyli się szkoła. Kiedy rozpoczynała jego realizację frekwencja dzieci romskich w szkole wynosiła 55%, dziś w zależności od klasy sięga ona od 70 do 90%. Podobnie średnia ocen, która wynosiła na początku niewiele ponad 2, dziś wynosi 3,4 .

W szkole działały dwa zespoły wokalny-taneczne: „Czarne Jagody” oraz „Szczęśliwe Dzieciaki”, który występował na festiwalu romskim w Gorzowie Wielkopolskim i otrzymał wyróżnienie.

Również uroczystemu podsumowaniu wyników realizacji programu towarzyszył występ

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

zespołu tanecznego, w którym tańczą i śpiewają nie tylko romskie dzieci, ale też trzy uczennice nie będące Romkami, ubrane w tradycyjne romskie stroje. Wystąpił również uczący się w tej szkole Sebastian Wesołowski, Rom, odtwórca głównej roli dziecięcej w filmie „Papusza”. Na uroczystości w szkole grał na gitarze w duecie z harmonistką - wolontariuszką z Francji. Bo szkoła stawia na integrację.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody

ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

W województwie warmińsko - mazurskim żyje około 1000 Romów, głównie w takich miastach jak: Olsztyn, Elbląg, Elk, Ostróda, Nowe Miasto Lubawskie i Pisz. Dlatego też podejmując w 2004 roku realizację programu zaktywizowaliśmy władze samorządowe i organizacje romskie i działające na rzecz Romów z tych miast do włączenia się do programu. Oprócz Pizsa wszystkie wymienione miasta przystąpiły do realizacji programu.

Dzięki temu w latach 2004-2013 województwo otrzymało łącznie 3 294 661 zł., w tym 332 779 na wyprawki szkolne dla romskich dzieci. Ta ostatnia kwota trafiła do samorządów poprzez MEN. Natomiast poprzez budżet wojewody do samorządów i stowarzyszeń realizujących projekty trafiło 2 961 882 zł .

Ocenionych zostało i zaopiniowanych ok. 500 projektów, złożonych przez wnioskodawców. Zrealizowano 317 wybranych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (obecnie Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji).

Najwięcej wydaliśmy na edukację dzieci, bo aż 2 147 743 zł. W tej kwocie mieszczą się również wycieczki i wypoczynek letni dzieci oraz - zgodnie z decyzją ministerstwa - świetlice romskie, które również realizują zadania edukacyjne zarówno dla dzieci, jak i dorosłych Romów.

Co zrobiono za te pieniądze? Konkursy i wystawy w szkołach, doposażenie świetlic szkolnych, wycieczki oraz półkolonie, ubezpieczano romskie dzieci, wyposażono szkolne zespoły romskie w instrumenty i stroje. Początkowo również opłacaliśmy asystentów i nauczycieli wspomagających edukację oraz zajęcia wyrównawcze. Potem zaczęto finansować to ze zwiększonej subwencji oświatowej. Było to ważne zadanie, w zajęciach wyrównawczych w latach szkolnych 2005/6 do 2010/11 wzięło udział 339 dzieci romskich, a w zorganizowanym wypoczynku 167 dzieci.

Właśnie w dziedzinie edukacji uzyskano największe efekty, bo wzrosła frekwencja dzieci w szkołach z 36 do 69 %, przy czym w klasach starszych nawet do 80 %. Od kilku lat dzieci nie kończą nauki na stopniu podstawowym , ale uczą się w gimnazjach, a nawet trafiają do szkół średnich.

W ramach programu utworzono w województwie cztery świetlice rodzinne dla Romów, które powstały przy Miejskich Ośrodkach Pomocy Społecznej. Odgrywają one bardzo ważną rolę, bo Romie nadal żyją w klanach i muszą się gdzieś spotykać. Świetlice prowadzą działalność

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

ukierunkowaną również na dorosłych Romów. Świetlice te wyposażyliśmy w meble oraz sprzęt komputerowy i muzyczny. Były to bardzo duże kwoty: tylko w 2 ostatnich latach na świetlice wydaliśmy 205 200 zł.

Kolejna dziedzina na którą poszło najwięcej pieniędzy to przeciwdziałanie bezrobociu, a w tym subsydiowanie miejsc pracy i zdobywanie kwalifikacji przez Romów. Na to wydaliśmy 475 856 zł. Tylko latach 2006 – 2011 aż 59 Romów objęto szkoleniem podnoszącym kwalifikacje i subsydiowano miejsca pracy co roku dla 2 Romów.

I wreszcie trzecia dziedzina jeśli chodzi o wysokość nakładów, to poprawa sytuacji bytowej Romów, w tym remonty mieszkań. Wyremontowaliśmy 23 mieszkania w Olsztynie i Nowym Mieście Lubawskim, przy czym do trzech doprowadzono wodociąg. Na te zadania przeznaczylśmy 461 200 zł.

Z innych ciekawych zadań, które zrealizowano w l. 2006 -2011 należy wymienić 5 tzw. „białych niedziel”, w ramach których przebadano zarówno dzieci, jak też dorosłych Romów – łącznie 119 osób.

Na dołączonym zestawieniu widoczne są pozostałe dziedziny finansowane z programu [zestawienie.doc](#)

Oczywiście nie udało by się zrobić tak dużo bez władz samorządowych, Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej, dyrektorów szkół , kierowników świetlic romskich oraz organizacji pozarządowych, w tym stowarzyszeń romskich.

Co dale z programem? Trwają prace nad kolejną edycją programu i już zapowiadana jest kontynuacja finansowania świetlic romskich.

Co do edukacji romskich dzieci, to nie ma obaw: najważniejsze zadnia, a więc utrzymanie nauczycieli wspomagających edukację romską, asystentów romskich jak też lekcje wyrównawcze finansowane są w ramach zwiększonej subwencji oświatowej, która trafia do organów prowadzących szkoły.

Ponadto dzieci nadal otrzymywać będą wyprawki szkolne na zasadach ogólnych, w którym głównym kryterium jest wysokość dochodów w rodzinie.

Przyg. Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Olsztyn, 5 grudnia 2013 r.

18 października 2013 r. a moście w Słubicach doszło do spotkania Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego oraz Prezydenta Niemiec Joachima Gaucka. Prezydenci razem inaugurowali rok akademicki na uczelniach we Frankfurcie nad Odrą i w Słubicach. Mówili o porozumieniu i o wspólnej drodze we wspólnej Europie. Prezydent Bronisław Komorowski powiedział, że stosunki polsko – niemieckie nigdy jeszcze nie były tak dobre jak obecnie.

Ale przecież nie byłyby tak dobre gdyby nie budowane przez lata porozumienie w

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

powiatach, miastach i gminach. I to poczynając od razu od podpisania Traktatu o Dobrym Sąsiedztwie przez Polskę i Niemcy w 1991 r.

Budowanie i podtrzymywanie tego porozumienia trwa nadal. W dniu 17 października ambasador Niemiec wręczył w Warszawie najwyższe odznaczenie niemieckie burmistrzowi Olecka. Kilka dni później wojewoda przekazał staroście węgorzewskiemu grunt z kaplicą grobowa Lehdorffów w Sztynorcie, by starosta mógł ją przekazać z kolei Polsko – Niemieckiej Fundacji Ochrony Zabytków Kultury.

Jednym z miast naszego regionu, w którym poczynając od lat 90. ubiegłego wieku budowane jest porozumienie polsko – niemieckie jest Kętrzyn. Przypomnę tylko od razu podjętą współpracę szkół i wymianę młodzieży oraz powstanie Polsko – Niemieckiego Centrum Kultury w dawnej łoży wolnomularskiej, czy wreszcie działalność Stowarzyszenie Imienia Arno Holza dla Porozumienia Polsko - Niemieckiego, które wraz z Olsztyńskim Stowarzyszeniem Mniejszości Niemieckiej we wrześniu zorganizowało w Kętrzynie polsko - niemiecką jesień poetycką.

W dniach 25-26.X.2013 w Kętrzynie odbyło się Międzynarodowe Sympozjum Historyczno – Literackie pt. „Arno Holz i jego dzieło”

Obecna na sympozjum Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, w imieniu wojewody warmińsko – mazurskiego Pana Mariana Podziewskiego podziękowała Burmistrzowi i Radzie Miasta za dotychczasową działalność na rzecz porozumienia polsko - niemieckiego oraz za ogłoszenie 2013 roku rokiem Arno Holza. Bo nic tak nie zbliża narodów jak kultura i wspólna percepcja sztuki, literatury i muzyki.

Arno Holz, jeden z najważniejszych literatów i poetów niemiecki na pewno zasługuje na to by o nim pamiętać. To on przeprowadził niemiecką literaturę z romantyzmu do modernizmu i to on aż 5- krotnie nominowany był do literackiej Nagrody Nobla.

Co prawda Arno Holz przeżył w Kętrzynie tylko 12 lat swego życia, ale był to okres dzieciństwa, który prawie zawsze budzi wiele ciepłych wspomnień. Tak zresztą bardzo ciepło Holz opisywał Kętrzyn, jako miasto czerwonych dachów, pełne gołębi i przepelnione zapachem kawy.

Bez wątplenia władze samorządowe Kętrzyna oraz Stowarzyszenie Im. Arno Holza sprawią, że postać tego pisarza i poety nie będzie nam obca.

Joanna Wańkowska – Sobiesiak

Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych

Rocznica, koncert i spotkanie

Przełom września i października był bardzo ważnym dla mniejszości ukraińskiej Warmii Mazur i Powiśla. To na ten czas przypadły dwie ważne uroczystości: 55. rocznica utworzenia parafii greckokatolickiej w Dobrym Mieście oraz XIII Międzynarodowy Festiwal Chórów Cerkiewnych w

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Giżycku, który zaszczylicili swoją obecnością dwaj arcybiskupi Ukraińskiego Kościoła Prawosławnego przybyli z Ukrainy.

Zmiany polityczne 1956 roku w Polsce poprawiły sytuację Ukraińców przesiedlonych dziewięć lat wcześniej na Warmię i Mazury. Władze PRL wydały zgodę na odprawianie mszy w obrządku greckokatolickim m.in. w Dobrym Mieście. Dwa lata później powstała tu parafia greckokatolicka p.w. Św. Mikołaja, którą początkowo obsługiwali ojcowie Bazylianie z Olsztyna.

Jest to najstarsza – obok Pieniężna- parafia greckokatolicka w województwie warmińsko – mazurskim.

Jednym z pierwszych księży, który tu pracował był Teodor Majkowicz, który jako wikariusz parafii łacińskiej w Dobrym Mieście podjął prace duszpasterską z wiernymi kościoła greckokatolickiego.

Na obchody rocznicowe cerkwi w Dobrym Mieście przybył i mszę celebrował arcybiskup Jan Martyniak. Pełnomocnik Wojewody obecna na uroczystości w imieniu wojewody życzyła aby wierni odnajdowali w tej cerkwi pociechę i satysfakcję, że modlą się w języku swoich ojców i dziadków. Podkreśliła też, że dziś mamy w województwie warmińsko - mazurskim 18 cerkwi greckokatolickich i 7 prawosławnych, które wrosły w krajobraz kulturowy województwa, podobnie jak Ukraińcy w tutejszą społeczność.

Z kolei w dniu 6 października odbył się koncert galowy wspomnianego festiwalu, któremu patronował wojewoda warmińsko – mazurski. Nie często się zdarza aby skromny kościół rzymsko-katolicki p.w. Św. Kazimierza Królewicza w Giżycku jednocześnie gościł aż trzech arcybiskupów. Obecni bowiem byli: Arcybiskup Czernichowski i Niżyński Zoria, będący również Sekretarzem Św. Synodu Ukraińskiego Kościoła Prawosławnego, Arcybiskup Rówieński i Ostrowski Ilarion oraz Arcybiskup Jana Martyniak Metropolita Przemysko - Warszawski.

Uroczystość była ważna w wymiarze międzynarodowym: Ukraina stoi przecież u progu podpisania Traktatu Stowarzyszeniowego z Unią Europejską. Ale była też ważna w skali mniejszej - regionalnej. Po raz trzynasty Giżycko zgromadziło chóry przybyłe z Ukrainy, Rosji i Polski. Z Kijowa i Drohobycza, z Dubna i z Przemyśla, z Giżycka i Kaliningradu.

Uroczystość ta dowodzi, że nic tak dobrze nie łączy jak kultura, muzyka i śpiew, które łamią wszelkie bariery i te polityczne i językowe. Muzykę rozumiemy i odczuwamy wszyscy równie głęboko.

Dwa dni później tj. 8 października Wojewoda Warmińsko – Mazurski Marian Podziewski spotkał się z Arcybiskupem Zorią w Urzędzie Wojewódzkim. W trakcie spotkania poruszano następujące tematy:

- zbliżające się podpisanie Traktatu Stowarzyszeniowego Ukrainy z Unią Europejską
- sytuacja mniejszości ukraińskiej w województwie warmińsko-mazurskim, będącym największym w kraju skupiskiem tej mniejszości

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

- umowa o współpracy pomiędzy Polską a Ukrainą na lata 2013-2015, podpisana w dniu 30.09 przez prezydentów: Janukowicza i Komorowskiego, który w trakcie tej uroczystości powiedział: „Współpraca Polski z Ukrainą i zbliżenie Ukrainy do UE to dla nas sprawy strategiczne”.

Joanna Wańkowska – Sobisiak

Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości

Narodowych i Etnicznych

Jubileusz

Związek Stowarzyszeń Niemieckich Warmii i Mazur obchodzi dwudziestolecie istnienia. W dniu 15 czerwca 2013 roku w amfiteatrze w Ostródzie zorganizowana została w związku z tym uroczystość połączona z tradycyjnym niemieckim festynem: Sommerfest.

Związek skupia 20 stowarzyszeń mniejszości niemieckiej z dużego terenu: poczynając od Gołdapi, aż po Elbląg.

Na Jubileusz przybył m.in. Ambasador Niemiec oraz Konsul Generalna Niemiec jak też przedstawiciel Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, które dofinansowało okazjonalne wydawnictwo na temat funkcjonowania Związku.

Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego reprezentowała Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, która odczytała poniższy okazjonalny list adresowany do Pana Henryka Hocha, Przewodniczącego Związku.

Szanowny Panie Przewodniczący,

Wiele lat minęło od czasu pierwszych powojennych obchodów Sommerfest w Ostródzie w czerwcu 1992 roku, zorganizowanych przy współudziale ziomkostwa z Hamburga. Kolejny festyn, który odbył się w 1993 r. w Olsztynku zgromadził około czterech tysięcy członków stowarzyszeń niemieckich naszego regionu oraz członków ziomkostw wschodniopruskich z Niemiec. Obie te imprezy były takim zaskoczeniem i nowością, że odnotowane zostały przez najważniejsze tytuły prasowe w kraju. I pomimo, że świeżo w pamięci mieliśmy zapisy polsko-niemieckiego traktatu z 17 czerwca 1991 roku, były tematem gorącej polemiki.

Dziś podobne festyny nikogo już nie dziwią i wpisały się na stałe w kalendarium imprez naszego regionu. Przywykliśmy do nich, a Unia Europejska, której członkami są zarówno Polska jak i Niemcy, stworzyła stabilną płaszczyznę dla naszej współpracy.

Tegoroczny Sommerfest jest szczególnie uroczysty: obchodzona jest bowiem rocznica XX-lecia powstania Związku Stowarzyszeń Niemieckich Warmii i Mazur. Już w chwili powstania weszło do niego pięć stowarzyszeń, a z czasem liczba ta urosła do 23. Z tej okazji warto przypomnieć Pana Eckharda Wenera, twórcę Związku, który przez lata zabiegał o wprowadzenie do naszych szkół nauki języka niemieckiego jako języka mniejszości.

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Dziś marzeniem władz Związku jest utworzenie szkoły dwujęzycznej polsko – niemieckiej. I z okazji Jubileuszu życzę Państwu aby udało się to marzenie zrealizować. Jest to jak najbardziej realne, bo przecież na Uniwersytecie Warmińsko – Mazurskim mamy germanistykę, przygotowującą nową generację nauczycieli języka niemieckiego.

Wszystkim członkom stowarzyszeń niemieckich naszego województwa życzę satysfakcji z trwania na ziemi swoich przodków, a gościom przybyłym z Niemiec - radości z kontaktu z naszym pięknym regionem.

W zastępstwie wojewody

Wicewojewoda Jan Maścianica

27.05.2013

Jubileusz

XXVII Regionalny Ukraiński Jarmark Folklorystyczny „Z malowanej skrzyni był szczególnie uroczysty, druga część uroczystego koncertu transmitowana była „na żywo” na antenie Radia Olsztyn. Tego dnia – 12 maja 2013 r. – obchodzono bowiem 55. rocznicę ukraińskiej audycji radiowej emitowanej przez to Radio. W związku z rocznicą Wojewoda Warmińsko – Mazurski Marian Podziewski skierował następujący list okazjonalny:

Pan Mariusz Bojarowicz
Prezes Zarządu Radia Olsztyn S.A.

Szanowny Panie Prezesie!

Ten, kto nie ma stałego ładu, mieszka w muzyce pisał niegdyś Karl Kraus, znany wiedeński dramaturg i poeta. Mniejszość ukraińska Warmii, Mazur i Powiśla ma dziś Na Warmii i Mazurach swój stały ład, a reminiscencje dawnej Ojczyzny i bliską sercu muzykę odnajduje w audycjach Radia Olsztyn.

Obchodzona dziś uroczyście 55. Rocznica ukraińskich audycji radiowych w Radio Olsztyn, ma również inny wymiar. Oznacza bowiem że Radio Olsztyn wywiązuje się z obowiązku określonego ustawą o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz ustawą o radiofonii i telewizji, i respektuje prawo tej mniejszości narodowej do emitowania programów informacyjnych w jej ojczystym języku.

Zarówno mniejszości ukraińskiej jak też Zarządowi Radia Olsztyn życzę, aby emitowana raz w tygodniu audycja o zasięgu ogólnojewojewódzkim, była dostępna na antenie radiowej dla wszystkich mieszkańców regionu również w pozostałe dni tygodnia. Nawet dla tych, którzy z różnych względów nie mogą jej odsłuchać dzięki internetowi.

Na ręce Pana Prezesa kieruję podziękowania dla wszystkich, którzy przez lata tworzyli te audycje, jak i dla tych którzy dziś trudzą się ich przygotowaniem.

Wojewoda Warmińsko – Mazurski

Marian Podziewski

W dniu 21 marca 2013 r., w 126. rocznicę urodzin Ericha Mendelssohna otwarto uroczyste Centrum Dialogu Międzykulturowego DOM MENDELSONA. Udział w otwarciu, oprócz władz województwa i miasta, wzięła m.in. Konsul Generalna Niemiec. Wojewodę warmińsko - mazurskiego reprezentowała Pełnomocnik Wojewody ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Poniżej tekst okazjonalnego wystąpienia wygłoszonego przez panią pełnomocnik.

Szanowni Państwo

W trakcie ostatniego spisu powszechnego w naszym województwie 153 osoby zapytane o narodowość odpowiedziało: jestem Żydem, jestem Żydówką. Jest to znamienne, bo w 2002 roku tylko 19 osób odważyło się przyznać do swych żydowskich korzeni. Coś się więc zmieniło w naszej świadomości, oswoiliśmy się z tym tematem i dużą rolę w tym procesie odegrała olsztyńska „Borussia”.

Pamiętamy jak się to zaczęło: piękna wystawa zorganizowana w 2000 roku w Biurze Wystaw Artystycznych w Olsztynie, zatytułowana „Żydzi w Prusach”. To w Katalogu tej wystawy każdy mógł odnaleźć mapę Prus Wschodnich z znaczonymi synagogami. Na terenie odpowiadającym obszarowi dzisiejszego województwa warmińsko - mazurskiego było ich około 40. Nic dziwnego, skoro w 1925 roku w Prusach Wschodnich mieszkało 11 337 Żydów.

Co się z nimi stało?. Wszyscy wiemy . Natomiast powinniśmy sobie odpowiedzieć na inne pytanie: na ile zachowała się pamięć o nich? Przecież stanowili elitą społeczną i finansową ówczesnego społeczeństwa. Dużą grupę profesorów królewieckiej Albertyny stanowili Żydzi.

Co po nich zostało? Kilka synagog jak w Dąbrównie, Barczewie, czy w Kętrzynie, kilka cmentarzy uratowanych z grupy trzydziestu czterech, które znalazły się po wojnie na naszym terenie, dom przedpogrzebowy w Olsztynie, w którym dziś się znajdujemy, macewy z żydowskiego cmentarza wmurowane po wojnie w fundament tarasu tak zwanej Casablanki.

Te okruchy kultury żydowskiej związanej od wieków z tą ziemią utrwalane są przez Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa Borussia i Fundację Borussia czy to w formie organizowanych od kilku lat Dni Kultury Żydowskiej, czy też w formie publikacji, że chociaż wymienię pierwszą z 1999 roku , zatytułowaną „Tematy żydowskie”.

Dlaczego, dziś na otwarciu nowej siedziby Borussi mówię tak szeroko o społeczności żydowskiej? Otóż uważam, że miejsce to, czyli dom zaprojektowany przez jednego z najznamienitszych przedstawicieli społeczności żydowskiej Prus Wschodnich - Ericha Mendelssohna stanowi symbol, pamięci o wszystkich Żydach mieszkających przed wojna na tych ziemiach.

Dobrze się stało, że Borussia podjęła się zadania uratowania obiektu, w którym jesteśmy. Dzięki temu 125 rocznicę urodzin Ericha Mendelssohna, światowej sławy architekta urodzonego w Olsztynie mogliśmy obchodzić w 2012 roku tu, w budynku Bet Tahara – domu oczyszczeń zaprojektowanym przez młodego Mendelssohna, Trwały już tu bowiem prace konserwatorskie.

Prace te prowadzono jeszcze , kiedy w malutkiej salce remontowanego również Teatru Jaracza pokazano niezapomniany spektakl przygotowany w przez Fundację Borussia i Instytut Teatologii Uniwersytetu w Lipsku. A przecież właśnie tu, w Bet Tahara ta niezwykle interpretacja polsko – niemiecko- żydowskiej historii naszego miasta otrzymałaby właściwą oprawę. Ten spektakl, zatytułowany „Tango z popiołów”, zagrany przez studentów, to jeden z najbardziej poruszających teatralnych spektakli. Opowiada przecież o zagładzie Żydów mieszkających w Olsztynie. Najważniejsze jest jednak to, że przygotowali ją młodzi ludzie:

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

Polacy i Niemcy co pozwala wierzyć, że pamięć nasza o tamtych wydarzeniach będzie trwała.

Kończąc chcę w imieniu Wojewody Warmińsko – Mazurskiego Pana Mariana Podziewskiego podziękować Zarządowi Fundacji Borussia za determinację i konsekwencję w zdobywaniu pieniędzy na remont zabytku, w którym się dziś znajdujemy. Jego adaptacja na Centrum Kulturowe „Bet Tahara” to duże i godne podziwu przedsięwzięcie.

Życzę Fundacji by miejsce to było inspiracją do podejmowania wielu interesujących przedsięwzięć realizowanych przez Centrum Dialogu Międzykulturowego – Dom Mendelssohna. Bo taką funkcję pełnić będzie Bet Tahara.

W związku z ogłoszeniem konkursu w ramach Programu integracji społeczności romskiej w Polsce na lata 2014-2010 na podstawie art. 15 ust. 2d, ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2014 r. poz. 1118) zaprasza się przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, do udziału w pracach komisji konkursowej, która zostanie powołana do opiniowania ofert złożonych w ramach konkursu.

Planowany termin posiedzenia komisji konkursowej: 17 lutego 2015 r. w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie, pok. nr 109, godz. 11.00

Zgłoszenia osób do udziału w pracach komisji konkursowej na formularzu stanowiącym załącznik do ogłoszenia, należy dokonać w terminie do dnia 10 lutego 2015 r. do Wydziału Polityki Społecznej w Warmińsko-Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie, Al. J. Piłsudskiego 7/9, 10 – 575 Olsztyn (pok. 111), tel.89 52 32 758 oraz na adres: glowacka@uw.olsztyn.pl

W pracach komisji konkursowej nie mogą uczestniczyć osoby reprezentujące organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie biorące udział w konkursie. Szczegółowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu: 89 52 32 758.

[zgłoszenie.rtf](#)

- Wojewoda Warmińsko - Mazurski otrzymał już decyzję o zwiększeniu tegorocznego budżetu na realizację rządowego „Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce.” Oprócz tej kwoty do placówek oświatowych województwa, w których uczą się romskie dzieci, trafi poprzez Ministerstwo Edukacji 46 000zł na wyprawki szkolne.

plik do pobrania - [Decyzja_w_sprawie_zmian_w_budżecie_państwa_na_2013.jpg](#)

- Główny Urząd Statystyczny opublikował pełne dane dotyczące mniejszości narodowych, opracowane na podstawie spisu powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku. Przypomnijmy, że poprzedni spis powszechny miał miejsce w 2002 i odnotował w województwie warmińsko - mazurskim dziewięć mniejszości narodowych i etnicznych.

plik do pobrania:

Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Źródło:

---

tabela Mniejszości narodowe i etniczne oraz społeczność
posługująca się językiem kaszubskim wg województw - dane
NSP2011 [Mniejszosci_kraj_wojewoldztwa.xls](#)